

Den 2/6 2005

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Har ombudsmandsinstitutionen en berettigelse?

Med mellemrum dukker ovennævnte spørgsmål op. Indtil videre må der siges at være afgivet et "ja". Den nuværende ombudsmand, Hans Gammeltoft-Hansen, er selv overvejende positiv over for institutionens berettigelse. Hans Gammeltoft-Hansen er således i Berlingske Tidende den 27.3.05 i forbindelse med ombudsmandsinstitutionens 50 års jubilæum i et interview i artiklen betitlet 'En vagthund fylder 50 år' citeret for følgende udtalelse:

"Når tingene vokser, skal vi hele tiden forsøge at undgå, at ombudsmandsinstitutionen fremstår som et stort, anonymt bureaukrati for borgerne. For den slags er de jo kørt surt i, når de henvender sig til os. Men det er blevet sværere at bevare det personlige præg."

Den for den omhandlede artikel journalistisk ansvarlige, Kasper Krogh, har bl.a. anført således:

"Folketingets Ombudsmand - den menige borgers garant og værn mod fejl og misbrug i det offentlige - har 1. april eksisteret i et halvt århundrede som institution".

Berlingske Tidende bragte den 1.6.05 under overskriften 'Ombudsmanden opgiver Grosbøll-sag' - med Ritzau som kildeangivelse - følgende:

"Folketingets Ombudsmand vil alligevel ikke undersøge, om der er sket fejl i sagsforløbet i forbindelse med tjenestefritagelse af sognepræst Thorkild Grosbøll. Folketingets ombudsmand meddelte i juni 2004 til Kirkeministeriet, at han på baggrund af pressens

omtale overvejede at undersøge sagen. Ombudsmanden har nu - da sagen er opgivet, og Grosbøll igen er præst i Taarbæk - meddelt Kirkeministeriet, at han ikke foretager sig mere i sagen."

Jeg skal herefter bemærke:

Hvor lang tid er det rimeligt at overveje at behandle en "større medieomtalt" sag? Noget entydigt svar kan i sagens natur ikke gives. Der vil altid - selvsagt - være tale om en konkret vurdering. I den foreliggende sag ville der utvivlsomt have gået mere end 1 år (overvejelserne startede angiveligt juni 2004), hvis ikke den nuværende kirkeminister havde grebet ind med "rehabilitering" af sognepræsten i form af overdragelse af tilsyn til anden biskop samt formel tilladelse til genindsættelse i det præste-embede, Thorkild Grosbøll 2 gange blev suspenderet fra af inkompetent biskop i Helsingør stift.

Over 1 års pågåede overvejelser i ombudsmandsregi angående muligt grundlag for "egen-drift" undersøgelse forekommer helt utilstødelig og lidet overensstemmende med det "image", den nuværende ombudsmand gerne ser sin "virksomhed" signalere: Nemlig et af-bureaukratiseret forum, hvor borgeren er "i centrum".

I forbindelse med den beskrevne meget kritisable sagsbehandlingstid i Grosbøll-sagen skal bemærkes, at den sædvanlige undskyldning for ikke at foretage noget - betydende sagsmasse - i påkommende tilfælde forekommer "hul" og utroværdig henset til forventning om, at der var behov for en meget hurtig juridisk intervention i en sag, der for ombudsmanden måtte fremstå med megen alvor henset til de retssikkerhedsmæssige aspekter omkring 2 foretagne suspensioner.

Opmærksomheden henledes på ombudsmandens mulighed for på det nu foreliggende grundlag - nemlig efter genindsættelsen af Thorkild Grosbøll - at undersøge sagen af egen drift. Genindsættelsen ses nok formelt at signalere, at "nu er alt som før suspensionen". Reelt er forholdet imidlertid efter min opfattelse - således som det ud fra en psykolog-faglig synsvinkel må anskues - at Grosbøll

fortsat ikke er "renset". I folkelig sammenhæng er jeg således overbevist om, at man vil huske Grosbøll som en provokerende og "uartig" person, der ved opsætsig "ugudelig" adfærd nok har fortjent at blive suspenderet mindst 2 gange af den tilsynsførende biskop!

En ombudsmandsundersøgelse kunne have bidraget til at belyse det teologisk-juridiske forløb omkring suspensionerne. Jeg bemærker herved, at den endelige vurdering af lovligheden af de af pågældende biskop foretagne sanktioner henhører under domstolene. Ombudsmandsundersøgelsen kunne - modsætningsvis - give befolkningen grundlag for en mere nuanceret opfattelse af det hidtidige sagsforløb - og muligvis have tjent til et differentieret syn på afklaring af "skurke-rollen", herunder om det kunne tænkes, at der har stedfundet en usaglig, systematiseret "personforfølgning" af Thorkild Grosbøl.

Ved at "lukke sagen" på et grundlag, hvorefter ombudsmanden har valgt at lægge vægt på, at nu "kører det igen for Grosbøll", er ombudsmanden fuldt ud overensstemmende med, hvad de fleste forvaltningsmyndigheder ville have gjort i en lignende sag. Handlemåden er helt typisk for den juridiske tankegang - og kan da heller ikke undre hos Folketingets ombudsmand, hvor medarbejderne generelt har en erfaringsbaggrund i form af ansættelse i offentligt regi (herunder i centraladministrationen).

Nu er der blot den lille "hage", at Folketingets ombudsmand absolut ikke er nogen forvaltningsmyndighed. Han skal tværtimod kontrollere denne og må herved - med henvisning til et "hav af sager" - forlade sig og stole på, at hans ansatte jurister ikke fortsat er hovedbærere af "gamle kasketter" fra fortidens ministerielle styrelser, hvor "borger-venligheden" ikke altid var synlig i trufne afgørelser.

Jeg kender - selvsagt - ikke Hans Gammeltoft-Hansens personlige rolle i forbindelse med behandlingen af Grosbøll-sagen. Blot mener jeg at have grundlag til at kunne tage til efterretning, at ombudsmandens afvisning af at foretage yderligere kan give anled-

ning til en formodning om, at der ikke kan siges at være belæg for en opfattelse af, at ombudsmanden nødvendigvis kan betegnes som "den menige borgers garant for fejl og misbrug i det offentlige" (citat fra det på side 1 af Kasper Krogh anførte om sædvanemæssig opfattelse af ombudsmandsinstitutionen).

For god ordens skyld skal jeg præcisere, at jeg er bekendt med, at Folketinges retsudvalg ikke er en klage-instans i forbindelse med afgørelser/ikke-afgørelser truffet af ombudsmanden. Derimod er det min opfattelse, at konkrete sager kan forelægges for retsudvalget som mulig inspiration til ændring af gældende love m.v.

Den foreliggende sag - herunder det tidsmæssige forbrug og den afviste realitetsbehandling - tydeliggør efter min mening, hvor galt det kan gå, når ombudsmanden påstår sig interesseret i en given sag.

Det kan godt være, at ombudsmanden fremstår som en vagthund. Jeg vil for mit vedkommende hellere opfatte en ombudsmand som en rovfugl - parat til at slå ned på sit bytte med det samme. Men hvad hjælper det så, at denne rovfugl kredser om byttet i månedsvis - for herefter at flyve hen over det, hvorefter det kan konstateres, at fuglen er i besiddelse af pant klippede kløer?

Jeg tillader mig at spørge Retsudvalget:

Er tiden ved at være løbet fra ombudsmandsinstitutionen? Er samfundet ikke nødt til at fortælle borgerne, at tvister mellem borgerne og offentlige myndigheder afgøres ved anlæggelse af civile søgsmål ved domstolene? I den forbindelse er det en forudsætning, at tidshorisonten for sagens afgørelse er rimelig. Kunne man ikke opdrage folk til at acceptere, at personlige små-urimeligheder er en del af livet og således ikke nødvendigvis forudsætter klage/prøvelse i en ombudsmandsinstitution?

Kopi af dette brev er til orientering sendt til Folketingets ombudsmand, Kirkeminister Bertel Haarder samt Taarbæk sogns menig-

hedsråd.

Venlig hilsen

Steen Petersen, autoriseret psykolog

Strandvænge 14

4600 Køge